

ЦИВІЛІСТИКА БЕЗ КОРДОНІВ

УДК 347.91/95

DOI <https://doi.org/10.32837/chc.v0i45.470>

Навроцька Юлія Вячеславівна,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри теорії права та прав людини,

керівниця магістерської програми з прав людини Школи права

Українського католицького університету

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9256-5898>

Воробель Уляна Богданівна,

викладач кафедри цивільно-правових дисциплін

Інституту права Львівського державного університету внутрішніх справ

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0480-5394>

ЗАЛИШЕННЯ БЕЗ РОЗГЛЯДУ ТА ЗАКРИТТЯ ПРОВАДЖЕННЯ ПІД ЧАС ЗАОЧНОГО РОЗГЛЯДУ ЦИВІЛЬНОЇ СПРАВИ

Постановка проблеми. Заочний розгляд справи виступає інструментом, що робить можливим захист прав позивача в разі неявки в судове засідання відповідача (за сукупності інших визначених законом умов). Водночас, він надає додаткові гарантії і відповідачеві, у відсутності якого відбувається розгляд справи, зокрема, у формі пільгового перегляду заочного рішення судом, який його ухвалив.

Відповідно до ч. 2 ст. 281 Цивільного процесуального кодексу України (далі – ЦПК України) розгляд справи і ухвалення рішення проводяться за правилами загального чи спрощеного позовного провадження з особливостями, встановленими ЦПК України [1]. Однак глава ЦПК України «Заочний розгляд справи» таких винятків стосовно самої процедури розгляду фактично не містить, вони переважно стосуються вже оскарження заочного рішення, а тому слід проаналізувати особливості вчинення окремих процесуальних дій та прояву певних процесуальних інститутів в заочному провадженні, порівняно із процесом змагальним.

Аналіз останніх досліджень. Питання, які стануть предметом дослідження, в доктрині цивільного процесуального права окремо не аналізувалися зовсім. Навіть при дослідженні процесуальних інститутів заочного провадження або завершення розгляду цивільної справи без ухвалення рішення по суті спору, проблемні питання залишення без

розгляду та закриття провадження під час заочного розгляду цивільної справи не були предметом самостійного ґрунтовного аналізу.

Мета статті. Не вдаючись в детальний аналіз особливостей судової процедури під час заочного розгляду, проаналізуємо можливість застосування інститутів залишення без розгляду та закриття провадження у справі під час заочного розгляду. Очевидно, сфера застосування норм інститутів закриття провадження у справі та залишення заяви без розгляду, як і ряду інших цивільно-процесуальних конструкцій, обмежена в заочному провадженні.

Виклад основного матеріалу дослідження. У заочному процесі допустимі всі дії та процесуальні конструкції змагального процесу, які не залежать від взаємного волевиявлення сторін або від ініціативи відповідача. Відтак, унеможлиблюється застосування наслідків таких процесуальних дій, якби вони вчинялися у звичному процесі.

Очевидним та таким, що не потребує детальнішої аргументації, видається можливість закриття заочного провадження з підстав, передбачених пунктами 1-3 ч. 1 ст. 255 ЦПК України, зокрема, у разі якщо: 1) справа не підлягає розгляду в порядку цивільного судочинства; 2) відсутній предмет спору; 3) набрали законної сили рішення суду або ухвала суду про закриття провадження у справі, ухвалені або постановлені з приводу спору між тими самими сторонами, про той

самий предмет і з тих самих підстав, або є судовий наказ, що набрав законної сили за тими самими вимогами [1].

Так, до Саксаганського районного суду м. Кривого Рогу Дніпропетровської області звернувся представник позивача – Військової частини 3011 Національної гвардії України із позовною заявою до гр. Г про стягнення коштів за недонос речового майна, отриманого під час проходження військової служби та збиток нанесений державі. Ухвалою суду від 07.05.2021 року відкрито провадження у справі в порядку спрощеного позовного провадження з повідомленням сторін. 02.11.2021 року судом постановлено ухвалу про заочний розгляд справи. Суд, дослідивши матеріали справи, дійшов до висновку, що спір фактично виник між суб'єктом владних повноважень та особою, яка проходила військову службу, а отже, є публічно-правовим. У зв'язку з чим, постановив ухвалу про закриття провадження у справі з підстави, передбаченої п. 1 ч. 1 ст. 255 ЦПК України [2].

Або, наприклад, представник позивача звернувся до Полонського районного суду Хмельницької області з позовною заявою до гр. К, третя особа Орган опіки та піклування Сєверодонецької міської військово-цивільної адміністрації Сєверодонецького району Луганської області про визначення місця проживання неповнолітньої дитини та стягнення аліментів на її утримання. 16.09.2021 року судом постановлено ухвалу про заочний розгляд справи. А 27.10.2021 року судом постановлено ухвалу про закриття провадження в частині позовних вимог щодо визначення місця проживання неповнолітнього разом з його матір'ю, з підстави, передбаченої п. 2 ч. 1 ст. 255 ЦПК України, оскільки жодних доказів того, що між сторонами існує спір щодо місця проживання неповнолітнього сина, суду надано не було [3].

Прикладом завершення заочного провадження з підстави, передбаченої п. 3 ч. 1 ст. 255 ЦПК України, може слугувати наступна справа. Так, Богунський районний суд міста Житомира, розглядаючи цивільну справу за позовом гр. Я до Поліського державного підприємства геодезії, картографії та кадастру «Поліськгеодезкартографія» про стягнення середнього заробітку за час затримки розрахунку при звільненні та компенсації втрати частини грошових доходів, 13.01.2021 року, постановив ухвалу про заочний розгляд справи, встановив, що предметом спору в даній справі є вимоги про стягнення середнього заробітку за час затримки розрахунку за період з 20.03.2019 року по 15.09.2020 року

в розмірі 37 285,05 грн, компенсації втрати частини грошових доходів у зв'язку із порушенням термінів їх виплати у розмірі 7 484,50 грн. Однак рішенням Богунського районного суду міста Житомира від 03.06.2019 року в справі № 295/4897/19, яке набрало законної сили, вже було стягнуто на користь позивача середній заробіток за час затримки розрахунку за період з 30.06.2016 року по 20.03.2019 року. Таким чином, суд дійшов до висновку, що права позивача на отримання середнього заробітку за час затримки розрахунку за 20.03.2019 року захищені, тому провадження в цій частині позовних вимог підлягає закриттю з підстави, передбаченої п. 3 ч. 1 ст. 255 ЦПК України [4].

На нашу думку, розгляд справи за правилами заочного провадження може бути завершений і у випадку прийняття судом відмови позивача від позову (п. 4 ч. 1 ст. 255 ЦПК України), адже така відмова може бути викладена в заяві по суті справи або в окремій письмовій заяві і подана позивачем до суду на будь-якій стадії провадження у справі (ст. 206 ЦПК України) [1].

Вінницький міський суд Вінницької області 10.10.2019 року ухвалив провести судове засідання у справі за позовом гр. О до гр. Ф, за участю третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору Центрального відділу ВДВС м. Вінниця ГТУЮ у Вінницькій області, про скасування арешту майна та зняття обтяження за правилами заочного розгляду справи. В ході розгляду справи по суті представником позивача подано заяву про відмову від позову. Дослідивши матеріали справи, суд встановив, що представник позивача не обмежений на вчинення даних процесуальних дій, а його дії не суперечать інтересам особи, яку він представляє. У зв'язку з чим, суд вирішив закрити провадження у справі з підстави, передбаченої п. 4 ч. 1 ст. 255 ЦПК України, постановивши про це відповідну ухвалу [5].

Детальніше слід зупинитися на питанні можливості завершення заочного розгляду справи у зв'язку з укладенням мирової угоди сторонами, що, відповідно до ч. 4 ст. 207 та п. 5 ч. 1 ст. 255 ЦПК України, може мати наслідком закриття провадження у справі, в разі затвердження мирової угоди судом. Очевидно, що укладення мирової угоди безпосередньо в судовому засіданні під час заочного розгляду справи неможливе, оскільки при цьому відсутній відповідач. Однак згідно ст. 207 ЦПК України сторони можуть укласти мирову угоду і повідомити про це суд, зробивши спільну письмову заяву, на будь-якій ста-

дії судового процесу [1]. Відповідно до положень ЦПК України, укладена сторонами мирова угода затверджується ухвалою суду. За своїм процесуальним значенням ухвала суду про затвердження мирової угоди та закриття провадження у справі прирівнюється до судового рішення, більше того – є виконавчим документом. При такій ухвалі повторне звернення до суду з приводу спору між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав не допускається, на чому суд обов’язково повинен наголосити.

Зважаючи на такі правові наслідки, видається, суд повинен детально перевіряти дійсність волевиявлення сторін на укладення мирової угоди. Такої вимоги прямо не передбачено в процесуальному законодавстві, адже, до ухвалення судового рішення у зв’язку з укладенням сторонами мирової угоди суд роз’яснює сторонам наслідки такого рішення, перевіряє, чи не обмежені представники сторін вчинити відповідні дії, а змістовно – перевіряє лише, чи умови мирової угоди не суперечать закону чи не порушують права чи охоронювані законом інтереси інших осіб та є виконуваними (ч. 3, 5 ст. 207 ЦПК України) [1].

Однак, якщо відповідач відсутній у судовому засіданні, а мирову угоду подає позивач, то можуть виникнути сумніви в дійсності підпису відповідача на такій мировій угоді. Видається, що цивільне процесуальне законодавство потребує певних доповнень з метою захисту під час заочного розгляду справи прав відповідача в даному аспекті. У цьому контексті доцільно в ЦПК України передбачити положення, відповідно до якого, якщо мирову угоду викладено в адресованій суду письмовій заяві сторін, а одна із сторін не з’явилася в судове засідання, у якому вирішується питання про затвердження мирової угоди та закриття провадження у справі, суд вправі затвердити мирову угоду та закрити провадження у справі лише тоді, коли підписи сторін на такій заяві про мирову угоду (чи мировій угоді) засвідчені нотаріально. Такий підхід видається найбільш оптимальним і вже пропонувався нами раніше [6, с. 101–107], однак чинна на той час редакція Закону України «Про нотаріат» унеможлилювала його практичне застосування, оскільки в нотаріальному процесі були певні обмеження засвідчення справжності підпису особи на документі, який містив у собі зміст угоди (а такою, за природою, виступає мирова угода). Чинна редакція ст. 78 Закону України «Про нотаріат» передбачає, що нотаріус, посадова особа органу місцевого самоврядування, посадовою особою консуль-

ської установи України, начальник установи виконання покарань засвідчують справжність підпису на документах, крім тих, які відповідно до закону або за вимогою сторін підлягають нотаріальному посвідченню [7].

Також під час заочного провадження суд закриває провадження у справі, якщо встановить наявність обставин, які є підставою для відмови у відкритті провадження у справі відповідно до пунктів 4, 5 ч. 1 ст. 186 ЦПК України (п. 6 ч. 1 ст. 255 ЦПК України), тобто таких, які могли перешкодити навіть відкриттю провадження у справі, але з певних причин про них не було відомо суду раніше або він їх «упустив» на етапі відкриття провадження. Це, зокрема, наявність рішення третейського суду, прийнятого в межах його компетенції, щодо тотожного спору, за винятком випадків, коли суд відмовив у видачі виконавчого листа на примусове виконання рішення третейського суду або скасував рішення третейського суду і розгляд справи в тому самому третейському суді виявився неможливим; а також – наявність рішення суду іноземної держави, визнане в Україні в установленому законом порядку, щодо тотожного спору [1]. Хоча ймовірність встановлення таких обставин (рішень інших юрисдикцій у тотожному спорі) під час заочного розгляду справи видається більше теоретичною, ніж реальною, у зв’язку з фактичною відсутністю відповідача, який в умовах змагального процесу якраз і мав би бути зацікавленим повідомити про них суд. Очевидно, якщо позивач, знаючи про наявність таких рішень, все ж звернувся з позовною вимогою до суду, то й надалі замовчуватиме ці обставини.

Цікавою видається ситуація щодо можливості завершення розгляду справи за правилами заочного провадження у зв’язку із смертю фізичної особи або оголошенням її померлою чи припиненням юридичної особи, які були однією із сторін у справі, якщо спірні правовідносини не допускають правонаступництва (п. 7 ч. 1 ст. 255 ЦПК України) [1]. На практиці можливість застосування у заочному провадженні цієї підстави видається малоімовірною, з огляду на те, що смерть фізичної особи, оголошення її померлою чи припинення юридичної особи, які є стороною у справі, має настати у проміжку між постановленням ухвали про заочний розгляд справи та прийняттям остаточного рішення по справі. У зв’язку з чим, на наш погляд, можливість застосування цієї підстави в заочному провадженні можлива лише щодо позивача. Однак така можливість радше є теоретичною, аніж практичною,

оскільки окрім настання самого факту, інформацією про нього повинен володіти і сам суд, диспонуючи при цьому відповідним підтвердженням. У випадку настання таких обставин щодо відповідача (смерть, оголошення померлим, припинення існування), то як мінімум вони ведуть до припинення однієї з умов заочного розгляду справи – неповажність причин неявки відповідача в судові засідання.

Відповідно до п. 8 ч. 1 ст. 255 ЦПК України, суд закриває провадження у справі, якщо після відкриття провадження у справі між сторонами укладено угоду про передачу спору на вирішення до третейського суду, якщо тільки суд не визнає, що така угода є недійсною, втратила чинність або не може бути виконана [1]. Видається, що така підстава навряд чи буде застосовуватися в заочному провадженні, оскільки для передачі справи на розгляд до третейського суду необхідне взаємне волевиявлення сторін. Тому ця підстава може стосуватися або випадків, коли така угода укладена в інших судових засіданнях (а не в тому, що відбувається за заочною процедурою), або випадків, коли така угода укладена в письмовій формі та подається під час заочного розгляду до суду позивачем. В останньому випадку видається можливим закриття провадження у справі з цієї підстави, знову ж таки, лише у разі засвідчення справжності підпису відсутнього відповідача на угоді про передачу спору на вирішення до третейського суду (аналогічно, як з мировою угодою).

Інститут залишення без розгляду в заочному провадженні також характеризується певними особливостями, оскільки окремі підстави для його застосування або ж мають специфіку реалізації під час заочного розгляду, або ж взагалі не зможуть застосовуватися.

Насамперед, відзначимо ті підстави, визначені ст. 257 ЦПК України, які, на нашу думку, застосовуються під час заочного розгляду без жодних застережень. Це, зокрема, якщо:

- позов подано особою, яка не має цивільної процесуальної дієздатності (п. 1 ч. 1 ст. 257 ЦПК України);

- позовну заяву від імені заінтересованої особи подано особою, яка не має повноважень на ведення справи (п. 2 ч. 1 ст. 257 ЦПК України);

- позивач до початку розгляду справи по суті подав заяву про залишення позову без розгляду (п. 5 ч. 1 ст. 257 ЦПК України);

- дієздатна особа, в інтересах якої у встановлених законом випадках відкрито провадження у справі за заявою іншої особи, не підтримує

заявлених вимог і від неї надійшла відповідна заява (п. 7 ч. 1 ст. 257 ЦПК України);

- провадження у справі відкрито за заявою, поданою без додержання вимог, викладених у ст. 175, 177 ЦПК України, та не було сплачено судовий збір і позивач не усунув цих недоліків у встановлений судом строк (п. 8 ч. 1 ст. 257 ЦПК України);

- позивач без поважних причин не подав витребувані судом докази, необхідні для вирішення спору (п. 9 ч. 1 ст. 257 ЦПК України) [1].

Наприклад, у провадженні Шевченківського районного суду м. Львова знаходилась цивільна справа за позовом гр. Ю до Товариства з додатковою відповідальністю «Страхова компанія» «Ю.Ес. Ай» та гр. В про стягнення майнової шкоди. Ухвалою Шевченківського районного суду м. Львова від 15.06.2022 року постановлено проводити заочний розгляд справи. У тому ж судовому засіданні представник позивача заявила клопотання про залишення без розгляду позовних вимог в частині стягнення з гр. В на користь гр. Ю суми франшизи в розмірі 1 000 грн та в частині стягнення з гр. В на користь гр. Ю судових витрат по справі. Суд, дослідивши матеріали справи, задовольнив клопотання представника позивача, та, керуючись п. 5 ч. 1 ст. 257 ЦПК України, постановив залишити позовну заяву без розгляду в частині стягнення з гр. В на користь гр. Ю суми франшизи в розмірі 1 000 грн та в частині стягнення з гр. В на користь гр. Ю судових витрат по справі [8].

В іншій справі, до Костянтинівського міськрайонного суду Донецької області надійшла позовна заява Публічного акціонерного товариства Акціонерний банк «Укргазбанк» (надалі – ПАТ АБ «Укргазбанк») до гр. Б простягнення заборгованість за кредитним договором № 400/07/2013/0321 від 18.07.2013 року (далі – кредитний договір). Ухвалою суду від 06.09.2021 року постановлено провести заочний розгляд справи. Також ухвалою суду від 06.09.2021 року у ПАТ АБ «Укргазбанк» витребувано Додаток 2 до кредитного договору, укладеного між ПАТ АБ «Укргазбанк» та гр. А. Встановлено, строк для надання витребуваних доказів – до 21.09.2021 року.

Відповідно до рекомендованого повідомлення про вручення поштового відправлення копія ухвали суду була отримана позивачем 13.09.2021 року. Всупереч вимогам, викладеним в ухвалі суду від 06.09.2021 року, позивач докази, витребувані судом, не подав, про причини неподання доказів не повідомив, клопотання про

продовження процесуальних строків для надання витребуваних доказів не надав.

Оскільки судом встановлено, що позивач, у якого ухвалою суду були витребувані докази, ухилився від їх подання, про причини неподання доказів, витребуваних судом, не повідомив, а докази щодо встановлення графіку повернення боржником кредиту щомісячними платежами, який відповідно до умов кредитного договору мав міститися в Додатку 2 до кредитного договору, укладеного між ПАТ АБ «Укргазбанк» та гр. А, мають істотне значення для розгляду справи, зокрема для з'ясування обставин справи щодо строку дії договору поруки в розрізі кожного чергового платежу, суд дійшов висновку про необхідність залишити позовну заяву ПАТ АБ «Укргазбанк» до гр. А та гр. Б, про стягнення заборгованості за кредитним договором без розгляду, з підстави передбаченої п. 9 ч. 1 ст. 257 ЦПК України [9].

Також суд постановляє ухвалу про залишення позову без розгляду, якщо після відкриття провадження судом встановлено, що позивачем подано до цього самого суду інший позов (позови), тотожний даному, і щодо такого позову (позовів) на час вирішення питання про відкриття провадження у справі, що розглядається, не постановлена ухвала про відкриття або відмову у відкритті провадження у справі, повернення позовної заяви або залишення позову без розгляду (п. 11 ч. 1 ст. 257 ЦПК України) або у провадженні цього чи іншого суду є справа із тотожного спору (п. 4 ч. 1 ст. 257 ЦПК України) [1]. Ці дві підстави можуть бути виявлені під час заочного розгляду лише тоді, коли суд їх встановить самостійно, або це стане відомо суду від інших учасників процесу, окрім відповідача. Оскільки найбільш очевидним є те, що позивач сам про такі обставини не зголошуватиме, а протилежна процесуально заінтересована сторона відсутня – коли розгляд справи відбувається без участі відповідача, то останній і не зможе вказати судові на наявність відповідної обставини (якщо тільки він цього не зробив раніше).

Начебто очевидно видається неможливість завершення розгляду справи без ухвалення рішення з підстави, пов'язаної з неявкою позивача, зокрема, у разі, якщо належним чином повідомлений позивач повторно не з'явився в судові засідання або не повідомив про причини неявки, крім випадку, якщо від нього надійшла заява про розгляд справи за його відсутності і його нез'явлення не перешкоджає розгляду справи (п. 3 ч. 1 ст. 257 ЦПК України) [1]. Водночас, тут варто наголосити, що при повторній неявці позивача та одно-

часній неявці відповідача суд не переходитиме до заочного розгляду справи, не постановлятиме ухвалу про заочний розгляд відповідно до ч. 1 ст. 281 ЦПК України, оскільки одна з умов заочного розгляду – відсутність заперечень позивача проти такого розгляду, а позивача немає (повторно).

Застосування підстави, передбаченої п. 10 ч. 1 ст. 257 ЦПК України (позивач у визначений судом строк не вніс кошти для забезпечення судових витрат відповідача і відповідач подав заяву про залишення позову без розгляду) [1], під час заочного розгляду стане можливим виключно у тому випадку, якщо відповідач заяву про застосування цієї підстави подав суду раніше і вона наявна в матеріалах справи. Інакше – відсутній суб'єкт ініціювання цього питання перед судом, а обов'язкова умова застосування цієї підстави – це саме ініціатива відповідача.

Ще дві підстави для залишення заяви без розгляду пов'язані із домовленістю сторін щодо зміни юрисдикції спору. Зокрема, якщо між сторонами укладено угоду про передачу спору на вирішення до третейського суду, і від відповідача не пізніше початку розгляду справи по суті, але до подання ним першої заяви щодо суті спору надійшли заперечення проти вирішення спору в суді, якщо тільки суд не визнає, що така угода є недійсною, втратила чинність або не може бути виконана (п. 6 ч. 1 ст. 257 ЦПК України) та між сторонами укладено угоду про передачу спору на вирішення суду іншої держави, якщо право укласти таку угоду передбачене законом або міжнародним договором України, за винятком випадків, якщо суд визнає, що така угода суперечить закону або міжнародному договору України, є недійсною, втратила чинність або не може бути виконана (п. 12 ч. 1 ст. 257 ЦПК України) [1].

Щодо угоди про передачу спору на розгляд до третейського суду, то її застосування під час заочного розгляду буде можливим лише у тому разі, якщо в матеріалах справи наявна заява із запереченнями проти вирішення спору в суді, що надіслана раніше.

Угода про передачу справи на вирішення суду іншої держави, очевидно, могла бути укладена раніше, або ж може бути укладена вже в ході судового розгляду. Зважаючи на специфіку заочного провадження, що має місце у відсутності відповідача, така угода може бути під час заочного розгляду підставою для залишення позову без розгляду лише тоді, коли вона або вже є в матеріалах справи, або ж подається під час заочного розгляду позивачем. Щодо останньої ситуації,

то тут, очевидно, логічними були б наведені нами раніше аргументи щодо нотаріального засвідчення справжності підпису відповідача на такій угоді (за аналогією з мировою угодою в заочному провадженні).

Слід пам'ятати, що ухвали про закриття провадження у справі та залишення заяви без розгляду, незважаючи на те, що ними закінчується розгляд справи в порядку заочного провадження, не можуть вважатися заочними, а тому жодними особливостями, зокрема щодо оскарження, вони не наділені [10, с. 104].

Висновки. Таким чином, сфера застосування інститутів закриття провадження у справі та залишення заяви без розгляду в заочному провадженні має певну специфіку. Застосування окремих підстав для залишення заяви без розгляду та закриття провадження у справі під час

заочного розгляду цивільної справи є очевидним та таким, що не потребує детальнішої аргументації. Інші ж підстави або мають специфіку реалізації під час заочного розгляду, певні умови, за яких вони можуть застосовуватися судом та мати наслідком завершення заочного провадження без ухвалення рішення по суті спору, або ж взагалі не зможуть застосовуватися.

Предметом подальших наукових розвідок можуть стати також питання можливості залишення без розгляду заяви відповідача про перегляд заочного рішення, якщо суд не знайде підстав для поновлення строку на її подання, а також співвідношення в заочному провадженні такої процесуальної дії, відповідно до ст. 126 ЦПК України, та залишення заяви без розгляду, відповідно до ст. 257 ЦПК України, як форми закінчення заочного розгляду без ухвалення рішення по суті позовних вимог.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року № 1618-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (дата звернення: 27.06.2022).
2. Ухвала Сакаганського районного суду м. Кривого Рогу Дніпропетровської області від 02 листопада 2021 року у справі № 214/8944/20. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101603681> (дата звернення: 27.06.2022).
3. Ухвала Полонського районного суду Хмельницької області від 23 травня 2022 року у справі № 681/645/21. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104423904> (дата звернення: 27.06.2022).
4. Ухвала Богунського районного суду міста Житомира від 13 січня 2021 року у справі № 295/11108/20. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94387859> (дата звернення: 27.06.2022).
5. Ухвала Вінницького міського суду Вінницької області від 10 жовтня 2019 року у справі № 127/20564/19. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/84854939> (дата звернення: 27.06.2022).
6. Навроцька Ю. В. Процесуальні особливості розгляду цивільних справ у відсутності відповідача. *Держава та регіони. Серія : Право.* 2008. № 3. С. 101–107.
7. Про нотаріат : Закон України від 02 вересня 1993 року № 3425-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12#Text> (дата звернення: 27.06.2022).
8. Ухвала Шевченківського районного суду м. Львова від 15 червня 2022 року у справі № 466/11312/21. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104782443> (дата звернення: 27.06.2022).
9. Ухвала Костянтинівського міськрайонного суду Донецької області від 27 вересня 2021 року у справі № 243/2333/21. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99942003> (дата звернення: 27.06.2022).
10. Навроцька Ю. В. Заочний розгляд цивільних справ в цивільному процесі України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Львів, 2008. 209 с.

Навроцька Юлія Вячеславівна, Воробель Уляна Богданівна

ЗАЛИШЕННЯ БЕЗ РОЗГЛЯДУ ТА ЗАКРИТТЯ ПРОВАДЖЕННЯ ПІД ЧАС ЗАОЧНОГО РОЗГЛЯДУ ЦИВІЛЬНОЇ СПРАВИ

Статтю присвячено аналізу можливості застосування інститутів залишення без розгляду та закриття провадження у справі під час заочного розгляду. Констатується, що сфера застосування норм інститутів закриття провадження у справі та залишення заяви без розгляду, як і ряду інших цивільно-процесуальних конструкцій, обмежена в заочному провадженні.

Застосування окремих підстав для залишення заяви без розгляду, визначених ст. 257 ЦПК України, та закриття провадження у справі, визначених ст. 255 ЦПК України, під час заочного розгляду цивільної справи є очевидним та таким, що не потребує детальнішої аргументації. Інші ж підстави або мають специфіку реалізації під час заочного розгляду, певні умови, за яких вони можуть застосовуватися судом та мати наслідком завершення заочного провадження без ухвалення рішення по суті спору, або ж взагалі не зможуть застосовуватися. Кожна із підстав детально проаналізована у статті щодо заочного провадження.

Запропоновано в ЦПК України передбачити положення, відповідно до якого суд вправі затвердити мирову угоду та закрити провадження у справі під час заочного розгляду лише тоді, коли справжність підписів сторін на такій заяві про мирову угоду (чи мировій угоді) засвідчена нотаріально. Аналогічно запропоновано вирішувати ситуацію, коли позивач подає під час заочного розгляду справи угоду сторін про передачу справи на вирішення суду іншої держави.

Окремі підстави для закриття провадження чи залишення без розгляду можуть бути виявлені під час заочного розгляду лише тоді, коли суд їх встановить самостійно, або це стане відомо суду від інших учасників процесу, окрім відповідача. Оскільки найбільш очевидним є те, що позивач сам про такі обставини не зголошуватиме, а відповідач не може вказати судові на наявність відповідної обставини (якщо тільки він цього не зробив раніше).

Ключові слова: заочний розгляд, закриття провадження, залишення позову без розгляду, ухвала, цивільне судочинство.

Navrotska Yuliia, Vorobel Ulyana

LEAVING THE CLAIM WITHOUT CONSIDERATION AND CLOSURE OF THE PROCEEDINGS DURING THE TRIAL IN ABSENTIA

The article is devoted to the analysis of the possibility of application of the leave institutions without consideration and closure of the case during the case in absentia. It is stated that the scope of application of the norms of institutions of closing of proceedings in the case and leaving the application without consideration, as well as a number of other civil-procedural structures, is limited in the case in absentia.

Application of separate grounds for the application to be left without consideration, as defined by Article 257 of the Civil Procedural Code of Ukraine, and the closure of the case, as defined by Article 255 of the Civil Procedural Code of Ukraine, during the case in absentia, is obvious and does not require more detailed reasoning. Other grounds or specific implementation during the trial in absentia are certain conditions under which they can be applied by the court and result from the completion of the trial without a decision on the substance of the dispute, or they will not be able to apply at all. Each of the grounds is analyzed in detail in the article during the trial in absentia.

It is proposed that the Civil Procedural Code of Ukraine provide for a provision whereby the court can approve the settlement agreement and close the case during the trial in absentia only when the authenticity of the signatures of the parties to such a statement of the peace agreement (or the agreement) is certified notarized. Similarly, it is proposed to resolve the situation when the plaintiff submits an agreement on the transfer of the case to the court of another state during the trial in absentia.

Some grounds for closing proceedings or leaving without consideration may only be revealed during the case in absentia when the court has established them independently, or this will be known to the court from other participants of the process, except the defendant. Since the most obvious is that the plaintiff himself will not declare such circumstances, and the defendant cannot indicate to the court the existence of the relevant circumstance (unless he has done so before).

Key words: trial in absentia, closure of the proceedings, leaving the claim without consideration, ruling, civil proceedings.